Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Eina nuo 1919 m. Nr. 4 (1250)

KARYS

LIETUVIŲ KARIŲ LAIKRAŠTIS

Berlin, 1945 m. sausio 24 d.

Vyr. redaktorius kpt. S. Urbonas; atsak. red. kpt. St. Anilionis; redakcijos narai — list. kaip korespondentai. Red. ad.: Berlin SW 68, Alexandrinenstr. 118, Litauische Soldatenzeitung „KARYS"

Didysis priešas

Nuo pat pirmųjų Lietuvos atsikūrimo dienų po Pasaulinio Karo, didžiausias lietuvių tautos priešas buvo ne kas kitas, kaip tik žydiškasis bolševizmas. Nuplyšusios ir išalkusios raudonųjų gaujos jau 1919 m. sausio — vasario mėnesiais pradėjo brautis Lietuvon, norėdamos kruvinai nusiaubti visą kraštą. Negausi, menkai ginkluota pirmųjų mūsų savanorių kariuomenė ryžtingai paspriešino ir sulaikė šią bolševizmo banga, besiveržiančią į vakarus. Jau tada daug kur užsimezgė gyva lietuvių ir vokiečių karių ginklo draugystė, pastariesiems paremiant mūsų dalinius savo sunkesniaisiais ginklais. Kiek vėliau sustiprėjusi Lietuvos kariuomenė raudonųsius išvijo toli iš savo žemių.

Mat, realioji bolševizmo pajėga tada buvo dar silpna ir nepasirengusi, o lietuvių tautos pasiryžimas būti laisvais ir nepriklausomais — buvo vieningas ir nepalaužiamas. Taigi, apsigynėme ir laimėjome.

Tačiau didysis priešas nenurimo. Metų metais slapčiomis rausėsi po mūsų valstybės rūmo pamatais, mėgindamas iš vidaus mus išsprogdinti. Irgi nevyko. Pagaliau, įsiliepsnojus dabartiniam Pasauliniam karui, bolševizmas visa melo ir ginklo jėga užgriuvo mūsų žemę. 1940 m. birželio 15. sios tragedija liks amžiams pažymėta kruvinais bolševikinio teroro lapsis lietuvių tautos istorijoje. Tiktai naujas karas Sovietų Sąjungos su Vokietija atnešė mūsų tautai vienintelį išsizelbėjimo ir tuo pačiu įjungė ją į kovojančių eiles prieš šią mūsų laikų pabaisą visai krikščioniškajai senosios kulūros Europai.

Per visą trejeto metų karo laikotarpį toli Rytuose, mes įnešėme tą slegiančiąją bolševizmo grėsmę mūsų Tėvynei ir, kiek sąlygos leido, tą kovą rėmėme. Pagaliau praėjusią vasarą, velniška jėga smogdamas Vakarų linkme, bolševizmas užliejo visą mūsų žemę. Didysis lietuvių tautos priešas vėl pradėjo didžiųjį naikinamąjį darbą mūsų Tėvynėje.

Šių metų pradžioje bolševizmo galybė ryžosi mėginti dar vienu platu žingsnį prieš visą Europą. Prasiveržę pro gynybos frontą, šarvuotieji bolševikų armijų smaigaliai stengiasi smelkties Europos širdin — silyn Vokietijon. Daroma visa, kad sis didysis pavojus būtų atremtas ir jis bus atremtas.

Taigi, jau vien paviršutiniškai pažvelgę, kiekvienas pučiame, koks didelis pavojus, iš tikrųjų, buvo bolševizmas ne tik Lietuvai, ne tik Vokietiai, bet ir visoms Europos tautoms. Vadinas, šio pavojaus nuolatinis priminimas, jo ryškus pavaizdavimas ir šaukimas kovon, — nebuvo vien kieno nors propaganda, bet tikroji, numatanti realybė. Ne kartą ir šie šeši mūsų karinio laikraščio skiltyse buvo blaiviai keliamas bolševizmo pavojus, netolimais pavyzdžiais vaizduojamas tikrasis bolševizmo veidas ir skelbiama būtinoji kova šiam didžiajam lietuvių tautos priešui. Ak, kaip visa tai neapsirikta, kaip teisinga!

Šiandien, žiūrėdami mūsų akivaizdoje, tvirtai pasitikėdami genialia ir nepajudinamos dvasios vokiečių ginkluotųjų pajėgų vadovybe, šaltai ir rūpestingai atlikime kiekvienas savo pareigą ir darbą, gilai įsisamoninsdami, kad tas didysis Lietuvos, Vokietijos ir visos žmoniškosios Europos priešas turės būti sunaikintas ir jis bus sunaikintas visiems laikams.

Tikėjime ir vienybėje — tikroji galybė.

A. G.

Pavergtoje Tėvynėje

Raudonųjų teroras Dusetuose. Bolševikams užėmus Dusetus (Utenos apskr.), tuojau pat ėmė atsibastė enkavedistai ir pradėjo terorą prieš gyventojus, kuriuos jiems nuodinėjo vietos bolševikuojantis elementas.

Vieną liepos mėn. dieną į Dusetų miestelį enkavedistai atsivarė 19 lietuvių, suimtų šioje apylinkėje, ir be jokio teismo pasmerkė juos viešai sušaudyti. Į šaudymą buvo liepta susirinkti visai valsčiaus gyventojams.

Pasmerktieji buvo suvaryti prie naujai statomos pieninės ir patys turėjo išsikasti duobes. Prieš šaudymą vienas enkavedistas išdrįsė piktą kalbą ir, ranka mostelėjęs į sušaudomuosius, paredė, kas laukia bolševikams nepalankių, vadinas, mirtis. Sušaudytųjų kūnai, kurie iškart neįkrito į duobę, buvo be gailesčio spardomi ir šaudyti įstumiami į duobę.

Bolševikai sušaudytųjų duobes laikė keturias dienas atviras, kad vietos gyventojai geriau įsižiūrėtų ir nedrįstų prieštinčis raudonųjų niekšiškiems darbams.

Savaitinė frontų apžvalga

Rytų frontas

Vengrijoje, į šiaurę nuo Platen ežero, vokiečių kariuomenė ir toliau vykdo puolamuosius veiksmus. Budapešte vokiečių ir vengrų daliniai atkakliai kovoja už atskirus miesto kvartalus prieš puolančius bolševikus.

Nuo Slovakijos pietų rytų sienų ligi Nemuno žiečių vyksta sunkūs mūšiai su prasiveržusiais į vakarus bolševikų šarvuočių priekiniais daliniais. Po kietų gaivių mūšių, bolševikai užėmė Krokuvos, Censtakavo, Litzmannstadto ir Varšuvos miestus. Šiame fronto ruože bolševikams pavyko dar daugiau pasistūmėti į vakarus, pasiekiant liniją į rytuo nuo Opeln, į vakarus nuo Kempen, į p. vakarus nuo Litzmannstadt, larp Kalisch ir Thorn.

Rytprūsių pietinėje dalyje prasiveržę bolševikai pasiekė: Deutsch-Eylau ir Allenstein miestų srities vietoves. Rytprūsių rytų pasienyje paskutinėmis dienomis vyko sunkūs mūšiai dėl Gumbinės ir Tilžės miestų. Prasiveržę bolševikų šarvuočių smaigaliai buvo sulaikyti į šiaurės rytus nuo Insterburgo miesto.

Vakarų frontas

Vakarų fronte tebevyko vietinio pobūdžio mūšiai prie Maeseyk (Olandijoje), įsilaužimo ruože į pietus. nuo Malmedy, į šiaurę nuo Diekirch ir Elzase, kur amerikiečiai stengėsi išlaisvinti savo apsuptus dalinius. 1945. I. 21 sąjungininkai pradėjo puolimą tarp Tonn ir Mülhausen.

Oro karas

Anglų amerikiečių teroristai puolimai buvo nukreipti į vakarų, pietų vakarų ir pietų Vokietijos sritis. Nukentėjo Mannheimo, Heilbronn ir kiti artimos palrontės srities miestai.

Rytų Azija

Filipinuose ant Luson salos vyko sunkūs mūšiai su išsikėlusiais amerikiečių daliniais. Japonų karo aviacija turėjo žymių laimėjimų prieš amerikiečių transporto ir karo laivyną. Amerikiečių aviacija, pažeisdama tarptautinę teisę, bombardavo Portugalijos kolonijų Kinijoje ir Šanhajaus priemiesčius.

Naujas vokiečių tankas „Tigrų karalius" Wb.

„Tigrų karalius"

Stipriausias ir geriausias tankas pasaulyje

„Vokiečių karalius tigras yra daug geresnis, negu visi šarvuočiai, kokius Vokietijos priešai gali pastatyti į kovos lauką", neseniai parašė Stanley Bishop apžiū „Daily Herald". Jis pridėjęs, kad net naujausieji prieštankinė artilerija „karaliaus tigro" šarvų negali įveikti ir baigė savo straipsnį tokiu sakiniu: „Užtenka tik paklausti mūsų pačių šarvuočių įgulų, kuriems teko su tais „tigrų karaliais" susidurti ir gyviems liikti, ir visiems greit bus aišku, koks baisus žmonių rijikas yra tas vokiečių išleistasis šarvuotis" . . .

Ginklų technika karo metu stengiasi laikytis greta su fronto patyrimais. Vis tiriama, bandoma ir pritaikoma, geriasiama, naujai išrandama. Kai sovietai buvo išleidę savo tankus „T 34", kuriuos jie laikė nenugalimais, vokiečių ginklų technika netrukus jiems prieš pastatė „Tigrą" ir „Panterą", kuriais buvo išlyginta ir praleńkta priešo technika. Bet to neganą, buvo tiriama ir bandoma toliau, ir šiai visų fronto patyrimų bei reikalavimų suma išėjo „Tigro" antroji laida, kuri buvo pavadinta „Tiger II". Kadangi patys priešai jam davė „tigrų karaliaus" vardą, tai tas vardas ir vokiečių kariuomenės buvo mielai priimtas. Šis šarvuotis apginklavimo, šarvų, aprūpinimo ir manevravimo ažkvilgiu yra tobuliausias. Jis turi dar ilgesnę patranką, negu „Tiger I", padidintą sviedinį ir pajėgia žymiai toliau šauti, tiksliau pataikyti ir pramušti bet kokius šarvus. Pats „Tigras karalius" kaktos puseje ypatingai yra šarvuotas ir įgulai įrengtas patogus nepramušamas kupolas. Vežimui esant didesniam, daugiau galima paimti municijos ir kuro atsargos, tad juo didesnis yra jo veikimo radiusas ir efektingumas. Be to, šarvuotis pasižymi savo nepaprastu judrumu, lankstumu ir pajėgumu nugaleti bet kokias kliūtis pakeliui.

Iš viso pasaulio

— Londono laikraščiai skelbia, kad esanti rengiama konferencija tarp Roosevelto, Stalino ir Churchillio, kurioje, be to, dalyvausią Molotovas, Edenas ir Stettinius. Konferencijos vietos numatomos Maskva, Teheranas ar Atėnai.

— Visi priešo užimtoje Italijos dalyje gyvenantieji rusai gavo iš sovietų vyriausybės pareikalavimą nedelsiant grįžti į Sovietų Rusiją. Reikalavimas liečia ir 1917—18 m. prieš bolševizmą kovojusius rusus.

— Vienas sovietų atstovas, apeidamas susitarimą su švedais, be jokio leidimo lanko Pabaltijo tautų atbėgėlių stovyklas ir aptaisusieja atbėgėlius. Su aikštrais atbėgėliais jis veda derybas dėl jų grįžimo namo.

— Egipte, Kairo mieste, įsteigtas sovietų konsulatas, kuriame jau esama per 150 tarnautojų. Iš tikrųjų, tai bolševikiniai agentai įvairiems uždaviniams.

— Už milijardą dolerių sovietai planuoja pastatyti stiprias siunčiamąsias radijo stotis Alžirę, Dakare, Madagaskare ir Indokinijoje.

— Australija ištiko didelė sausrų katastrofa.

— Ispanijoje ir Portugalijoje siaučia tokie šalčiai, kokių niekas nepamena. Du trečdaliai Ispanijos yra po sniegu. Yra užsnigtų kaimų ir miestelių, kuriems pagalba teikiama lėktuvais. Sniego iškrito ir tokiose vietose, kur gyventojai je niekad nebuvo mate.

— Apie naująjį vokiečių tanką „Tigrą karalius" net ir anglų laikraščiai pažymi, kad jis yra geresnis už visas šarvuočių rūšis, kokius Vokietijos priešai gali pastatyti į kovos lauką.

— Per Tarptautinį Raudonųjų Kryžių Vokietija buvo įteikusi notą dėl de Gaulle teroro Prancūzijoje. Teroru nužiūrėjusi, 5 gaulistai vokiečių teismo sprendimu už sauskrius su priešu ir nusikaltimus karo įstatymams nuteisti mirti.

M. J—s

Kaip liūdna be tavęs!...

(Gimtinei)

Ak, gera vakare, į miegančius laukus išėjus,
Su savo vienišomis mintimis klajoti...
Klausytis, kaip rudens laukuose šacra vėjas,
Ir vien tiktai apie Tave Tave svajoti...

Tada galiu užmiršti sielvartą, išeivio skurdžią dalią
Ir jaust, kaip ilgesys širdy sruvena...
Ir siųsti graudų skundą gimtai šaliai:
— Kaip liūdna be Tavęs, Tėvyne mano!...

Tada galiu sugrįžti mintimis į tėvo seną gryčią
Ir girgždančiųjų varganomis mintimis palieisti;
Pasiklausyt, kaip ūžia paupy žilvyčiai,
Kai vakare virš kluono mėnuo imą šviesti...

Ak, gera man iš miesto ūžesio ištrūkus,
Su savo varganomis mintimis laukais klajoti;
Matyti, kaip tš pamiškių atplaukia baltas rūkas,
Ir vien tiktai Tave... apie Tave svajoti...

1944. XII. 15.

Mažiausi karo laivai pasaulyje

Invazijos metu Normandijos pakrašciuose priešas turėjo tiek daug karo ir transporto laivų, kuriuos povandeniniais ir karo laivais nebebuvo galima pulti dėl kranių artumo. Dėl to buvo veikiama greitlaiviais ir kitomis naujomis improvizuotomis priemonėmis bei metodais. Ir čia, kaip tik, pasižymėjo vieno žmogaus torpedos ir nauji sprogdinamieji laivai.

Išorinai šie laivai nieku nesiskiria nuo lengvų, iš medžio padarytų lenktynių laivų. Jie yra nepaprastai greiti ir nėra varžomi uosto įrengimų. Juos galima nuleisti kiekvienoje jūros pakrantės vietoje į vandenį. Iš šonų ir viršaus yra dėnio, kaip paveiksle aiškiai matyti, jie turi spyruoklių laikomą rėmą, kuris elektros laidais sujungtas su sprogstamąja medžiaga. Puolimo metu šis degtuvas nustatomas —„Ugnis" ir pakanka mažo sutrenkimo į šį rėmą, kad keleto šimtų kilogramų svorio sprogstamoji medžiaga pakiltų į orą. Sprogstamoji medžiaga užima apie ketvirtį viso laivo tūrio.

Stipriausi laivo šarvai neatsilaiko prieš šio užtaiso sprogstamąją jėgą. Sprogdinamieji laivai, dėl didelio greičio ir mažo matomumo, dažniausiai panaudojami būrinis nakties metu. Tuo būdu jie lengvai išvengis priešo laivų ugnies sulėkimo, o priešo laivams atimama galimybė išvengti jų puolimo. Kiekvienam tokiam laivui vadovauja laivas vadovas, kuris suranda taikinius ir duoda puolimo įsakymus. Puolimo pozicijoje laivas paruošiamas—„Ugnis", vairuotojas pritvirtina vairus ir paleidžia laivą pilnu greičiu, taikinį. Tuo metu vairuotojas automatiškai išvieždiamas į vandenį ir jį išsvejoja iš paskos plaukiantis komandavimo laivas.

Vertė A. B.

RĄMIAME UOSTE PASIRENGIAMA NAUJIEMS UŽDAVINIAMS

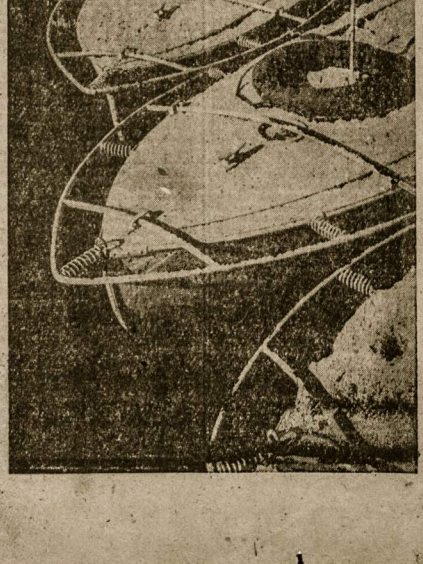

Dar sugrišime

Viename Rytprūsių miestelyje kaldžiu, krėkšlanti ūkininkė, su kasturėmis į savo darbovietę žygiuoja lietuvių statybos kuopa. Kartais karių žingsniai susilieja su iš plažiųjų tėviškės laukų atsineštais sutartinės garsais. Miestelio gyventojai kartais tuo pačiu laiku smalsiai stebi giedria šypsena nuskaidrintus uniformuotų janūnolių veidus. Tačiau gal retas iš jų tepagalvoja, kiek šiuose besišypsančiuose veiduose yra slopinamo skausmo.

Pasibaigia miestelio gatvės. Po keliasdešimt minučių žygio smėlėtais laukais bei pušynais apsigupstomis pamiškėmis, esame jau ir savo darbo ruožo. Daugybė rankų įsmeigia kastuvus į nuodas drėgme prisisunkusi juodžemį. Nykiame miške pakraštyje užverda gyvenimas. Kastuvams švangant šyvuotame dirvožemyje, iš lėto užsimerga gyvi pašnekesiai. Tuo būdu trumpa rudens diena dar greičiau slenka.

Krūmokšniais apžėlusiame kelmyne atropiai darbuojasi pati kuopos įžymybė — dailininkas, kuris vakare peilsie metu niekasp neatsigina savo garbinėjų, troškančių iš jo rankų įsigyti portretą. Tai yra nepaprastai judinas ir pilnas sąmojaus vyrukas, visoje kuopoje dėl savo apsukrumo vadinamas „spastų statytoju". Šis mūrų numylėtinis staiga ilsėda kastuvą, atsikvepia, staigiu judesiu įremia nykštį į švarko kišenę ir prabyla:

— Vyručiai. Kas pirmas man pasiūlys cigetę?.

— Ę, skirstydamas savo „spastų" grėbį, ar atsimiusi mane, — atsilieja bevelk nepakeldamas akių medicinos studentas, turis prieštaraujančią savę buitinėjai profesijai yda — nesipiečia nikotino. Tačiau niekas nėra jo matęs iš idealizme atsisakant nuo savo priklausančios cigarėčių normos — jis žymiai rūpestingiau jas taupo, negu kabliukai priešakiee rūkoritius, iki susirenka pakankamas kiekis tarpusavio mainų prekybai.

— Tavęs tikrai neužmiršiu. Matai, jau turiu sutaupes 3 eiunos ir 8 maigarino normas. Be te, jau yra užsakyta keletas portretų, kas taip pat suteiks vieną kitą trupinį materialinių gėrybių... — greitu tempu dėsto „spastininkas", įmdamas iš kolegos mediko erzinantį aromatą skleidžiančią cigarėtę.

Pavyrdys užkrečia. Pasipila melsvų dūmų debesėliai. Tą pačią kaimiškį mathorią vienodai garbina buve kaliviai, ūkininkai, šoferiai ... ir inžinieriai, ekonomistai, mokytojai, „Sodyoos" [illegible] vienas ne tik apipėkusios tabekos kvapas, vienodas likimas, bet ir bendri ateities siūpesėiai.

— Ar tu, Algi, kreipselei į Lietuvių Globos Įstaiga dėl savo tėvų, užkalbina drūtokė kulturtūsnikas lėtai kemstantį pypkę ir visuomet savimi pasitikintį kalvį, kurio antpečius ir apikalkę puošia puskaininkio ženklai.

— Jau prieš 5 savaites nė i 9 vietas parašiau, bet atsakymo kol kas dar nesulaukiu. Beje, girdėjau, jog savo žmoną su dukrele susiradai?

— Taip, man kliuvo išimtina laimė.

— Žinoma, savo artimuosius ne visi greitai susirasime, bet jau gerai yra ir tas, kad gauname lietuviškos spaudos.

Mėlyna uniforma užsimaskavęs mokytojas susimąsto.

— Tiesa, — lėtai prataria jis, — mes tai mes, bet koks yra bolševikų užgrobtoje žemėje likusių mano tėvų ir seserų likimas? Gal jie jau senai apipėsti ir kankinami ištrėmime? Gal išvis jų jau nebėra šiame iš pročio išėjusiame pasaulyje?...

Vyrai nutyla. Matyti, jog kiekvienas kažką gilial galvoja. Likimo draugo mosta kibirkštis jų sąmonėje gamina žiaurius išgyventos praeities vaizdus. Vienas kitas nejučiomis tryčiau suspaudžia kastuvo kotą ir smėlegia jį glyn. Slopinančią tylą pertraukia jaunas raudonskruostis karys:

— O vis dėlto esu įsitikinęs, kad; atsiskaitęs su tais drėkšiais už savo nukankintą brolį ir išvėztus tėvus, vėl grįšiu į savo tėvškę. Iš jos griuvėsių, versdamas vagą po vagos, kursiu naują, laimingesnį gyvenimą.

— Kepinį jums jaunieme ... — linguoja galva truputį sulinkęs, jau pirmąjį pušėmtį peržengęs kuopos atstovas, kurie vienintelis sūnus žuvo prie Sobolevo. Tačiau jo kalba pertrankia tylėt nūnuiejamos „Leiskit į Tėvynę ..." garsai.

Visas baras vėl atgyja. Mėlynė siluetai mirga eraažiniuose besiūbuojančiose saulės spinduliuose. Pasigirsta skardus švilpuko aidas. Dienos darbo gerokai nuvargintų vyrai vėl gyvai šūtesia savo sugaras. Rytpriešių mūšiuos karteja lietuviškos sutartinės aidą.

Šie vyrai taip pat kuria Lietuvai ateitį.

Kar. Viktoras Račiukaitis

1944. XII. 16.

Kova prieš bolševizmą — kova dėl Lietuvos!

Nors po saują lietuviškos žemės ...

(Paskutinės mūsų valandos Tėvynėje...)

Kaime šienapiūtė jau įpusėjusi. Kvepia plačių laukų šienas. Cerška dalgiai. Tarpais girdisi tolimas duslius dundėjimas. Šienapiūviai sustoja ir klausosi. Jų veiduose pasiroda nerimastis. Jis dar labiau padidėja, kai pasirode priešo lėktuvai. Tolumoje pasigirsta sprogimai, kyla gaisrai.

Frontas jau ir čia artėja. Prieš visus atsistoja baugus klausimas: ar jie čia atsės? Atrodo tik tai, kas juos paraugšna ir suramina. Ne, jie čia neateis... Prieš juos stovi dar mūsų upės: Nemunas, Nevėžis, Dubysa. Lengviau jie atsidusta. Pasiputė dalgius ir vėl kloja pradėtąsę pradalėgę. Aš žingsniuoju į paupį.

Plentu vis dunda ir dunda sunkvežimiai. Kyla didelė dulkių debesys. Parakčiaisi iš lėte slenka pabėgėlių vežimai. Arkliai švarge. Žmonės susimine ir apdulkėję. Veiduose verkia vaikai. Prie vežimų bliauja pirištos karvės. Jie su dideliu nuostabumu žiūri į mus, kad mes čia dar ramiai dirbame laukuose.

Vakarais susirinkę mes klausomės radijo. Žinios nelinksmos. Ukininkai kalba apie savo reikalus. Ir jie jau šiene neveža į daržines. Jį kraują į didelius kūgius. Tuo net iškiriamas praskrendančius „skėrius". Priešų lėktuvus pažįstame iš jų duslaus garso. Kaip ir paprastai, už valandos kitos vakarouse dangus parausta. Kiemo pakraščiuose siūdstru spindi. Putkus pilnaičio mėnulis žypsos iš melsvo dangaus.

Ir tokią puikią naktį į mus ateina gitlinė ... Pirma pasigirsta rėkų dundėjimas kaime duobėtu keliu. Už valandėles prie pagirio sodybos susidi čiamas po kelias dešimtis Nikbolf'ų ūkėmėsio neatkreipia. Tik rytui švistant atbėga moterys, mes sujudome. Jos pasakojo, kad vidurnakty jų namus buvo užpuolę raudonieji banditai. Jos pabėgę, bet jų kaimos gatvėj, senas savanoris ir kaime seniūnas įkliuvę į jų nagus.

Atėję mes radome jį nuogą, sukniubusį savo namų priesaugyę. Šalia didelis kraujo klanas. Arkliai dar nebėpažįstamas. Akys išardytos durtuvu. Viduriai perskrosti, rankoj piršlat nukirsti. Namai apipėsti. Dabar kaime žmonės žvėlęja. Vienas kitą su baime ir rūpesniu. Vienas žilas žmogus palinguoja galvą ir kalba lyg pats sau:

— Bolševikai raudonieji. Mes klausiame, kada jie ateis, o jie jau čia. Jis užbaigė savo kelionę. Dieve, ko mes dar susilaukisime ...

Kitą dieną laukais nuaidi liūdnas, monotoniškas giesmės aidas. Savanoris atsigulė savo gimtoje žemėje po lėsikėrojusia pušimi, po pasvirusiais kaime kapinaičių kryžiais ...

Tai buve lyg signalas. Aš vėl išeinu. Atostogos baigėsi.

Ir vėl aš savųjų karių tarpe. Autobusas vienas pe kitę pradeda judėti gatvės grindiniu. Kažkas šiktelėjo mums auo šaligatvio: „Vyrai, mieli kariai, ar jūs mus palieksite? ... „Mašinų nuetarė burzgis, ūžia ... Ratai jau skuba, bėga. Mes begalime tik, kaip rudeni lėsikėrendantis smukštis, pamosuoti rankomis. Lenkiame vieną po kite vežimus. Jie visi prikrauti mantos.

Įvažiavę į miškus mes sutinkame ginkluotus vyrus ratuose, Šuntaksdome. Tylime mes, tyli ir jie. Supratame vieni kitus be žodžių. Ąie geikle neišleis iš rankų. Ąie čia kovos ir nairs gimtoje žemėje. Toks jų sprendimas klaikioje nežinios valandoje. Mes irgi tikime, kad ateis atsiskaitymo valanda. Mes išvykstame, kad susitelktumėme išlaisvinimo žygiui. Jų ratai pasijudina. Mūsų keliai skiriasi, bet širdys plaka tam pačiam tikslui...

Vakaro tyla apgaubia slėnius. Bažnyčkaimio varpai gaudžia vakaro maldai. Grįžta būriai vyrų, meterų su kasturėmis. Ąie čia kasa apkasus. Klausinėja mus. Vaišina užkandžiais ir siūlo pe gurkšnį degtinės. Mes juos pavaišinome cigarėtėmis. Taip mums sunku skirtis su jais. Rodos, dar ąere valandėję paymoti valaro priebūfindėję.

Nerami naktis praeina jau pasienyje. „Skėriai" neleidžia ir paskutinės nakties raminai išmiegoti sodžiaus vienkiemyje ant kvepiančio šiesno. Sirena verkia tylėt, viesoėsi. Būriais krendame tiesiai per laukus. Po kojų pinasi nokstantys žirniai. Brawkia Šonus rasoti vasarojai. Visai arti mūsų sudunda priešlėktuvinė artilerija. Gulėdami griovionose siebime, kaip ten žaibuoja ir griaudžia. Greta manęs sėdi moteris su verkiančiu vaiku. Ji neri jį užliūliuoti ir nūniuoja lopšinės dainelę: „Čiūčia, liūlia, mažutėli ... " Kai man pasidare griaudu, apsigręžiu į kitą pusę. Čia sėdi du jaunuoliai, suspaudę vienas kitam rankas. Kėl iškyla balta raketa, jie vos suspėja atitraukti lūpas ...

Taip dar praėina visa diena Tėvynėje. Pikti gandai sukėlė nerimo. Per laukus rieda vieenas po kite tankai. Klampėja vaarasos raitininkų kavalkados. Šodėtai iššūkėja. Priirišti žuvės staugia. Palaidi gyvuliai klajoja sau tikrą laisvę algavę ... Mes su karčiu liūdesiu žvelgiame į tolumoje dunksančius tamsius miškus.

Po vidurnakčio ir mes pasijudinsime. Vėl žygiuojame siaurais šiaudeliais ir sukame į pleatę. Čia sienos link traukia voros sunkvežimių, vežimų. Slenka būriai žmonių. Eina moterys su kropšiais ir klykiančiais vaikais. Brazgi iš proceisija juda per Šiaurės Lietuvos vasaros dangumi. Tai, rodos, brangus sapnas. Ak, Dieve, nerėtųsi sušukti, e kur? Mes išeiname iš savo gimtųjų namų.

Vyrų dėlta tą nelemtą naktį mes neišdrįsome palikti Tėvynės. Tuštėjusie namuose, vieneje sodyboje, mes praleidome dalį blėsios nakties. Truputį sušnėsėjęsme. Rytui auštant sukrėtėme mažą lauką. Tos sodybiaxnie kas rauno daugiau jau nebuvo reikalinga. Tik prieš pusiaudienį mes ilgėje vilkstinėje priėjome save Tėvynės paskutinę žemės pėdą. Čia lauksime valandėję. Rodas, iš tylos mums bus skirta, kad mes susikauptuėnėme ir pergyventuėmėme savo didžiąją sieles kančią. Ir taip kaitine saulė. Dangus buvo toks mėlynas, ke mažiausie debesėlio nesematė. Ciurkšliais teikėje prakaitas. Kažkas sūrus patekdave į suspaustas lūpas. Vienas kitas pasiėmė po žemės saują ... Tiek jau Rytų vyrams ir karams beduvo like. Tue pačiu metu pakilo barjeras. Pasigirdo tyliai skambanti komanda. Dar vienas vyras pasilenkė pasisemti saują dulkių. Jo bičiulis jį sulaikė: „Kam? Pauliau, juk mūsų širdys čia pasilieka. Mes lėeiname tik mažai valandėlei.

Priešais mus tęsėsi tiesus plentas. Matėsi raudoni mūrai. Nokstančios gelsvos rugių varpos sviro pakelyje.

A. Vilainis

Lietuviai Reiche

Steigia vaikų namus. Lietuvių Globos Įstaigos rūpesčiu Berlyne steigiami našlaičiams ir lagerinuose gyvenančių tėvų vaikams namai. Į juos bus primiami 6—10 metų amžiaus vaikai.

Steigiama meninikų grupė. Rytų Ministerija leido Lietuvių Globos Įstaigai organizuoti lietuvių meninikų grupę. Jau yra suorganizuota grupė, į kurią pakviesti žymesnieji mūsų dainininkai, dramos aktoriai ir instrumentalistai. Grupės dalyviai kvietos tuos lietuviams kariams ir kitiems mūsų tautiečiams, taip pat talkininkaus ir lietuviškajam radiofonui.

Vydūne sveikinimas. Br. Vydūnas, sulinęęs, kad Vokietijoje leidžiamas lietuvių laikraštis, eyvens 9 d. „Lietuvių" redakcijai atsiuntė sveikinimą Naujųjų Metų proga. Save sveikinime jis linki visiems tautiečiams tvirto pasitikėjimo Aukščiausiąjį, kuris ne tieiks geriausio pasiekimo darbe, savo apsaugą ir po neilgo laiko laimingą grįžimą į laisvą savingą Tėvynę.

Danzig. Gruodžio mėn. čia buvo apsilankiusi iš Berlyno lietuvių meninikų grupė „Vaidilutė", kuri suvaidino koncertą. Koncertas baigias Tautos himnu.

Kakvynės namai Berlyne. Lietuvių Globos Įstaigos Berlyne skyriaus rūpesčiu Berlyne ruošiami nakvynės namai pravažiuojantiems tarnybos reikalais lietuviams. Patalpos jau gautos, tik dabar rūpinamasi jas tinkamai sutvarkyti.

Selb (Bayera). Čia buve surueštos dvejos krepšinės rungtynės tarp lietuvių ir prancūzų. Abejas laimėjo lietuviai 16:12 (6:8) ir 32:8 (28:2).

Camp in Poland. Šeuste 7 d. atvyke trečioji lietuvių pabėgėlių vezra. Visi iškirstyti po apylinkę.

Bütow (Pommern). Keseniai įsisteigęs lietuvių choras gražiai pasirode per lietuviškas panaikinas bažnyčioje. Vasario 14 d. programoje dalyvavo viešas bažnytinis choro pasirodymas. Taip pat aumatemas ir vaidinimas.

Žuvo geležinkeliečiuose. Gruodžio 31 d., nelaimingo atsitikimo metu, Schweidnitze žuvo geležinkeliniai Zigmas Daunoras. Laidotuvėse dalyvavo nemaža lietuvių ir jo bendradarbių. Vokiečiai ant jo kapo uždėjo vainiką.

Kaujų globos skyrius. Wuerzburge įsteigtas Lietuvių Globos Įstaigos skyrius lietuvių reikalais rūpintis, kurie gyvena Pietų Vakarų Vokietijoje.

Svečiuose pas lietuvaites

Pas mus šiandieną laisva popietė. Nuobodu lindėti kinojam barakėlyje, kurį paprastai vadiname vagonu. Čia gyvename keturiese: mūsų dalinie sveikatos reikalų tvarkytojas Augustas, vertėjas Hermanas, mašininkas Leonas, visų vadinamas „klebonu", nes jis į prieškėlėvinę tarnybą pateko tiesiog iš kunigų seminarijos, na ir aš, visų laikomas atkakliuoju plunksnagriaužiu, „Klebone" šiuo metu mūsų tarpe nėra. Jis gyvena kažkur netolimą miestelį, atgavęsti mums „ferlieguną". Ak tas „klebonėlis". Jis mūsų vienišame gyvenime yra brangus ir nepakeičiamas žmogus. Tas kartais praskaidrintų mūsų surūgusią nuotaiką, kas mums galėtų nuo ankstaus ryto iki pusiaunaktės pasakoti iki padūkimo juokingus anekdotus, jeigu jo mūsų tarpe nebūtų? Dabar be jo mes turime veniškai nuobodžiauti, o jis grįš tiktai vėlai vakare. Vertėjas, kažko paniurę, knisasi įvairiuose popierguliuose ir sunku dabar iš jo žodį ištraukti. O su Augustu kažkas neaiškaus darosi ... Paskutiniu metu galima lengvai iškaityti je veide ir elgesyje leistą įtartiną išsibaiškymą. Kaip tik šiuo metu jis jau kažin kiek laiko vakar gautą viso mėnesio cigarėčių normą ir visą laiką įkyriai žingsniuoja išilgai vagono. Koks velnias jį apsėdo? — pamaniau ir jau buvau nepraėsęs kažkiek „ant tulumbos", bet jis staiga kažką pagalvojęs, užėdęs ranką ant mano peties ir paslaptingai kreipiasi į mane:

— Juozai, dreišime pas mergines. Ką čia ant vietos rūgstame vagone ...

Juk netoli grupė, kuriai priklause mūsų pašiatsmes: Gėnė, Antonė, Danutė ir Vita. Nue čia šeši kilometrai „zu Fuss", devyni traukiniu, ir tiksliai pasiekiam.

[Tarianasi pažvelgiau į jo pagyvėjusį besišypsantį veidą.

— Jeigu tave širšies reikalai tempia į tą grupę, tai galiu tau padėti. Spaudžiam, — lyg ir neneremis sutikau su jo ir man pageidaujamu pastūlymu.

— Tu visuomet kvaliai sukalbi. — apiktai drebi Augustas, — juk tik sveikai pagalvok ... Kada ją dalinys etevėjo čia pat, tai jos mus ir mes jas daznai galėdavom aplankyti. Jeigu ne jos, tai tikrai tokių jaunkių ir įdomių bendrų Kūčių sušiktosiom turėjo. Dabar, joms persikėlus į tolimesnį rajoną ir prečėjus uniąją pėstį, ą mūsų pusės būtų didelė kiaulystė taip greit jas užmiršti. Jos yra iškėsirstytos mažomis grupėlėmis, eyvens 9 d. „Lietuvių" laukuose, joms liūdna ir nuobodu. — būtinai turime nors relkarčiais jas aplankyti.

Temstant mažą paplentėję prisigladusį barakėlį, lengvai randame poros kilometrų atstume nuo stoties. Iš tolo mus pastebi prie laukuose iždėstytų naglavino aparatų triūsiančios kelies merginos. Jos meja mums rankomis ir pasirašinėdamos prieš veidą sveikina mus iš tolo. Gūvi šešiolikmetė, anksčiau buvusi gimnazijos mokinė, Danutė, siausdama ir pasišokėdama bėga prie mūsų ir abiem rankom mus sveikina.

— Sveiki, atvykę, brolial lietuviai. Seniai jau jūsų laukėme ... Jūs esate pirmieji mūsų mieli ir brangūs svečiai. Iki šiol mus aplankydavo ir pradžiūgindavo tiktai kartais iš-tenai — rankos mostu parodo netoliese vakaro prieblandoje juodojantį šilą — ateinančios nebaiškūios stirnaitės. Čia žmogų retai kada pamatome ... Eime į mūsų mažąją vienišą trobelę ... — jį visą laiką nenutildama skambiu balsu čiauškia, kol pasiekiame miglavimo poste barakėlį. Netrukus susirenka visos je gyvetajos: keturios jau mūsų pažįstamos ir dvi, su kuriomis tik dabar dar dar susipažįstame. Vėliau man paaiškėje, kad jos yra mano netolimos kaimynės iš Zarasų krašto. Jos veda mus į vieną iš trobos buvusių kambarėlėje dar tik prieš kelias dienas įsikūrė. Tuojau krenta į akis puiki tvarka ir švara. Aiškiai matyti, kad čia mergaitės gyvenama ir viskas yra jų švariųjų rankų rūpestingai tvarkoma. Dviejų aukštų lovos, kaita staltiesė dengtas stalelis, šešios kėdės ir maža skardinė krosnelė užima beveik visą aedidukę, bet jaukią patalpėlę. Sėdame kur kam atrode patogiau ir tuojau užsiimerga ryšos. Mane, Mama Augustas, matau, jau taikosi prie viesos ir juodu pradeda šnekučiuotis tik jiems žinomais ir rūpimais reikalais. O man viešam tenka užimti visas likusias penėtias mergiaus. Jos nusižiūrėjai dėšėgiasi mūsų atvykimu ir dalinasi dar vienu savo dėiaugsmu, kuris jas netikėtai aplankė šiandieną dar prieš mūsų atvykimą. Pasirodo, kad jš jų dvi seserys šiandieną gavo laiškę, iš savo tėvų, kurių likimas joms iki šiol dar nebuvo žinomas. Kitos gavo laiškus nuo savę pažįstamų, tai ši diena joms yra nepaprasta Šventė.

Klausiu, kaip seksai tarnyką, kokia savijauta naujoje vietoje ir t. t. Atsako, kad viskuo, ką gali duoti tokio baraksėlio gyvenime sąlygos, esančios patenkintos. Naujosius Metus sutiko šiame barakėlyje, susėdusios aplink liepnojančią krosnelę ir kaitinę jejo apie tuo paliktą savo gimtąjį kraštą, dalinosi prisiminimais, dainave, verkė ir senu kaime papratinu būrė save ateities laimę, kel sulaukė kažkuriu laiku pirmasis malūtės. Besikalnsiant iš kartės pusės šuo sules, išgirdo tolimą sirenų kaukimą ir iškubėję prie savo aptarnaujamų aparatų. Per ištisą naktį beveik akių nesumerkusios su geresnės ateities viltimi pasitiko Naujųjų Metų prmosios dienos ankstyvą rytą.

Atsargiai man pasiteiravus, kur ir ką jos veikė prieš karinę tarnybą, pasisakė beveik visos pradėjusių metų vasarą tarnavusios tuo metu suformuotoose Tėvynės gynimo lietuvių savanorių pulkuose gailestingomis seserimis. Traukiantis frentui, vėliau jos atsidūrusios Vokietijoje ir čia savanoriškai įstojusios į Luftwaffes tarnybą kaipe aviacijos talkininkės.

Iš rimtų pašnekesių, kurie, man atrodė, mergiaems buve nuobodoki, pereiname prie gyvesnių, linksmesnių temų. Merginos tuo labiau ėmėsi, kad aš su Augustu esame jų kavalieriai, dabar sėdėme ginteje kraštė mažoje trebėlėje ir aetrukus kairynaisiame kaime žaudančios armeikes ramsu viltingai, dainuodami ir lacydami kaime Šunis, liaksmai traukšime ir vakarušką, kur per ištisą naktį trypsime pasiūtupėlke, šuktini, klumpakėji ir tikiai tekančios saulės rausvi ostelai iškišę nuo Rytų ...

Antonė, norėdama paerzinti savo draugę Vitą, apgaiešiauja, kad draugė su mumis neatvyko „klebonėlis". Pasak jos, ji nue bendros Kūčių vakarienės negalėjo pašiūrėti, kaip šutaria bendrai jam parašyti laiškę. Susirauda popierinus skiautelę ir viena iš jų, pasiskelbusi iš manęs piešiukę, bašiai sau ėiliuetasma raše, išvaidinama „Klebonėlį" dramblių, kad jis netikėtia jų aplankytų. Pabaigoje pažymi, kad p. Vita nori jam prisipažinti meilėje, bet deja jau popierius pasibaigė. Sulankčiusi tą raštelį, padavė man ir prašė jį būtinai įduoti „klebonui". Toliau tęsėsi nerimstančios linksmos kalbos, skambėjo skardus jaunatvės juokas. Atrodė, kad mes neturime jokių rūpesnių ir save likimu pilnai esame patenkinti ...

Vėliau ant stale atsirado iš kareiviške kuklaus davinie skanisi pagamintų buterbrodai ir karšta kava. Jos kvietė mus drauge su joms pavakarieiauti ir nekėnyti į tai, kad sukirsinae jų pusryčių daviną. Su geru spėtitu sudorojame keletą buterbrodų. Mamatrode, Augustui vaišės buve ypatingai skaisės, nes jis drauge su „savąja" gėrė kavą ir viesas vyno viešėje — jam buve saldu ir be cukraus ...

Viena iš merginų man pasirodė anksčiau kažkada kur ly matyta, bet kur ir kada — negalėjau prisiminti. Vėliau bartiniečiadamas jos man sakė, tarpe jų radau praėjusių metų „Ateities" iškarpą, kurioje tilpo vienuelikos Kauno konservatorijos studentių nuotraukos. Viena iš vienuolikos pažinau ją. Tik tada prisiminiau, kad praėjusiais metais, berods liepos mėnesio pradžioje, Kaune buvau viename koncerte, kurio programą išpildė vienuolika naujų debiutantių. Ją tarpe tada ir iš daimo kaleta linudies dainų, o dabar šiai kur yra atsidūrusi ...

Laikas nepaprastai greitai bėgo. Ir nepasijutome, kad jau metas į namus. Palinkime joms geros sėkmės, prizadame, jeigu leis galimybės, dažnai jas aplankyti, sekanti kartą būtinai jems atitempti „klebonę" ir nusižiūrėti atsisveikinę, nakties tamsoje ves tiktai žiūrimu plesiu, gelžaisės vėje lydimi, grįžtame į stetę.

— Truputį teleka, bet dar kartą jas aplankyti būtinai reikės ... — burbteleje sau pasesėję Augustas ir teliau vėsa kelią lėke sekalbus. Jis save, o aš save vee tiktai patikėję saliesius lepūdišus nagrinėjame kiekvienas savaip.

Tai viskas, ką galėjau parašyti apie mūsų trumpą viešnagę pas Luftwaffes seses lietuvaites. Reikėtų dar keleto sakinių pridėti, bet užteks. Ir taip, manau, kad p. Bufkus neiškes kelėjėjkes ekšinių nesalikes „nelieliamai atsargai". O vis tiktai dar norėtųsi parašyti kad laikausiai man patiko Pasutė, tik gaila, kad jai esu per senas — vien tiktai dėl jos reikėję mas 15 metų vėliau užgimti; norėtųsi žamsyti, kad Augustas jau pamėdęs kažką sąmalėję apie antrąją jaunystę, apie dangų krūpėjančias žvaigždes ir ilgesiu besišypsantį mėnulį, bet ... geriau apie tai nemąsyiu — tegu palieka gilioj paslaptyj ...

Juozas Almenas

DRK prezidiume apsilankius

Tarp kellasdešimt įvairių Europos tautų atstovų, ir aš buvau pakviestas apsilankyti Vokiečių Raudonojo Kryžiaus prezidiumė.

Sėdu į Berlyno elektrinį traukinį, kuris, vingiuodamas pro miesto sodus, sugriautus ir sveikus namus, išneria iš miesto. Traukinys neša pro pušų miškus ir miškelius, pro kalnelius ir ežerėlius, kurie vakarop bekeliaujančios saulės spindulių ir rūkų žaisme sudaro nepaprastus vaizdus. Jie prabyla Tėvynės ilgesio kalba, nes jie primena tėvikę...

Gaila. Visa tai, ly filmoj, prabėga pro vagono langą, vieni vaizdai vis keičiasi kitais, stotimis, ir štai aš nustatytu laiku ląu vietoj.

Vokiečių Raudonojo Kryžiaus veikla

Susirinkome puikioje Vokiečių Raudonojo Kryžiaus (Deutsches Rotes Kreuz, sutrumpintai — DRK) prezidiume palipose. Įvadinasjį žodį apie DRK veikla taria Generalhauptžūrheris. Savo kalboj aukštasis pareigūnas nurodo, kad Vokietijos Raudonasis Kryžius savo dabartine forma veikia tik nuo 1936 m. pradžios. Nuo tada Fiurerio įsakymu tūkstančiai įvairiausių draugijų ir draugijėlių, veiksnių Raudonojo Kryžiaus vardu, buvo uždaryties ir įsteigta viena, visa krašto apimanti Vokiečių Raudonojo Kryžiaus organizacija. Vidaus tvarkymosi būdu ir čia įvestas vado principas. Pirmieji metai praėgėo daugiau reorganizacijos ženkle. Visas didysis kuriamasis pagalbos darbas išsipletė jau kare metais. Tai karo metę organizacijai jes ir darbai daugumoję yra karo meto aplinkybių iššaukti. Kekios didelės apimties darbus vykdo DRK, galima spręsti jau ir iš to, kad vien administracijos reikalams DRK turi tūkstančius tarnautojų.

DRK pagalba lydi karį iš tėvynės į frontą ir iš fronto į tėvynę. Ji suranda pakliuvus į nelaisvę (tik ne pas bolševikus), stauge ir globoja ligoninėje. Visam krašte atlieka civilių ligonių transportaciją. Tarpininkauja paiėškojimams dingusių be žinios ar palikusių priešo užimtose sritys. Aprūpina tautiečius šiltais drabužiais. Laiko savas ligonines ir t. t. Vokietijoje beveik nėra žmogaus, kuris nepajustų DRK globos ar pagalbos.

Karo meto statyba

Baigęs savo kalbą, p. Generalhauptfūhreris pats vadovavo ir davė paaiškinimus apžiūrėjimui prezidiumo patalpų ir centrinių sandėlių bei ekspedicijos darbo.

Mes esame kelių aukštų name, kurie įrengimai primena viduraržių kunigaikščių rūmų įrengimus; niekam netaikytų galvą, jog tai dar visai neseniai, šio karo metu, specialiai DRK prezidiume darbui ir reprezentacijai pastatytieji ir įrengtieji namai. Eisi per poetišką, poliso, sustrinkimas neužgykitų sales ir koridorius ir stebėsi, kaip tai buvo galima pasiekti karo metu. Visur kilimai, foteliai, marmaras ir t. t.

Ir tai ne vieninteliė tokia statyba. Prieš keletą savaičių teko apžiūrėti viena vaikų ligoninė, kuri taip pat buvo pastatyta šio karo metu. Ir ten viskas įsengta moderniausiai.

Tačiau be tokios statybos yra dar kitokia, tai laikini pastatai: barakai. Jie reikalingi tik karo metu arba dar trumpesniam laikui. Raudonasis Kryžius pastiręsęs visokiems reikėtumams, todėl čia vieno sandėlio kampe stovi parengta visa didžiuliam barakui reikalinga statybinė medžiaga. Visa tai; reikalui esant, sukraunama ir sunkvežimius ir trumpiausiu laiku reikalingoje vietoje stovi pastatas, pav., ligoninė. Visi ligoninei reikalingi vidaus įrengimai stovi pat parengti.

„Atsipraašau, sesele ...“

Didžiausi sandėliai prikrauti įvairių medikamentų ir medicininkųjų įrankių bei prietaisų. Bet mūsų akį ypatingai traukia įvairūs aprangos dalykai. Čia štai batų krūva. Jie visi chrominai, tik blizga. Atrodo, kaip prieškarinėi. Šalia jų ir darbiniai. Siūčia kailiniai riogso. Net šaltis pakratė, pagalvojus, kad aš tik su lietpalčiu. Pamažu apžiūrinėjant sandėlius jau ir vėsoka pasidarė.

Ir taip iš vieno sandėlio į kitą, ir vis galybė naujų gėrybių.

„Atsiprašau, sesele, kam jūs tuos daiktus duodate?“

Seselė nei nemiktelėjo ir ... nieko neatsakė, nes tai buvę tik pulkus modelis, pasiųstas seserų aprangos skyriuje. Tas sesers modelis, tačiau priminė tuos tūkstančius gailestingųjų seserų, kurios įvairiose ligoninėse, Soldatenheimuose, aprūpinimo punktuose su didžiausiu pasiventimu lengvina kario ir tautiečio dalią, arba slaugo jį, kai jo gyvybė pavojuje. Taip, ir vis tie daiktai tarsauja tam pačiam tikslui, — nebyliai kalba modelis.

Kai pernai Kaleių metu Vilniaus ligoninėse lankėm sužeistusius lietuvių karius — mus pasitikę lygiai taip pat sesuo. Ir kai mes dalijome savo atsežtas Kalėdų dovanas, dalija jas irgi seserys ir, deja, jo buvo žymiai gausesnės. Tai buvo DRK dovanos, DRK slaugė, globoje ir patarnavo tūkstančiams lietuvių karių.

Daiktai belaisviams ir ligoniams

Einame dar toliau. Štai ekspedicijos skyrius. Pirmoj eilėj čia ir akis krenta gražūs kaygų paketėliai, tai spauda kariams, pakliuviusiems į anglų amerikiečių nelaisvę. Daugumoje čia matome mokslinės knygas. Jos siunčiamos buvusiems studentams, kad jie, ir nelaisvėję būdami, galėtų savo studijas tęsti. Visos knygos specialiai atspausdintos ir skoningai įrištos. Tarpininkujant Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui, tokie paketėliai pasiekia adresatus.

Maisto (daugiausia šaldomysų) ir rūkalų skyriai, dėl jų vieižaičių, yra iškelti į kitą miestą.

Kitose patalpose yra taip pat pakavimo darbas. Čia vyniojami įvairūs smulkesni dalykėliai: blanknotėliai, pieštukai, dantims pasta, sąsiuviniai, piniginės ir pan. Šitą daiktų paketėliai siunčiami sužeistiesiems kariams ligoninėse. Daugelis rankų vieną paketėlį po kite vis deda ir deda į krūvą ... Prie lango jau stovi pakrautas sunkvežimis.

Ir taip nemetinčiausia gija iš Raudonojo Kryžiaus tina pagalba kėnčiančiam ir vargstančiam kariui ir nekariui. J. Surgaila

Keli iš daugelio

Mes esame devyni. Tai jaunė, linksmi vyrukai, buv. Lietuvos Savisaugos Dalinių kariai.

Gyvename vieno miesto apylinkėse ir dirbame varie rinkimo darbą. Čia apylinkės yra labai gražios, kalnai, miškai, upelai. Tiesiog puiku.

Esame apgyvendinti viename kaimelyje ir gavome vieną didelį kambarį, devynias lovas ir devynias kėdės. Čia įsitaisėm neblogai. Netrukus prasidėjo vizitai, t. y. vietinių vaikų ekskursijos su dovanom: obuoliais, kriaušėm, slyvom.

Praėjus trumpam laikui, visa apylinkė žinojo, kad mes esame devyni, kad mūsų būrelie vadovas yra labai aukštas ir praminias „Lange“ — „ilgas“ ir savyzuriuoją „ariu“ vadinamas „Sasa“. Tai yra mūsų katys Algirdas G.

Savo tarpe turime gydytoją, svajetoją, medicinos studentą, teatralį, flegmatiką ir juokdarį. Be to, dar turime mėdžiar savo vyrų ekora, kurio programoje vyrauja išimtinai tik Lietuvių liaudies motyvai. Choras jau yra ne kartą davęs visuomenei viešus koncertus ir, palyginti, gerai pasiekė, nes gyventojai yra labai geros nuomonės apie lietuvius ir visur įšgirsi tikrai tokius atsiliepimus: „Puikūs vyrukai, linksmi, gražiai dainuoja. Tik kodėl jų dainos yra tokios liūdnos?“

Mes gyvenotojams kiek galima išaiškinam, dėl ko mūsų liaudies dainos tokios liūdnos ir t. t.

Iš mūsų devynių yra tik keli pramiinti „pašlaimiaisiais“, t. y. tie, kurie turi susiėdę eilę ar artimesnius, kitaičine, kur yra ju artimieji. Paskutiniuoju laiku mūsų devynetukas pertokia pati sesuo. Ir kai mes dalijome savo atsežtas Kalėdų dovanas, dalija jas irgi seserys ir, deja, ju buvo žymiai gausesnės. Tai buvo DRK dovanos, DRK slaugė, globoje ir patarnavo tūkstančiams lietuvių karių.

Daiktai belaisviams ir ligoniams

Einame dar toliau. Štai ekspedicijos skyrius. Pirmoj eilėj čia ir akis krenta gražūs kaygų paketėliai, tai spauda kariams, pakliuviusiems į anglų amerikiečių nelaisvę. Daugumoje čia matome mokslinės knygas. Jos siunčiamos buvusiems studentams, kad jie, ir nelaisvėję būdami, galėtų savo studijas tęsti. Visos knygos specialiai atspausdintos ir skoningai įrištos. Tarpininkujant Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui, tokie paketėliai pasiekia adresatus.

Maisto (daugiausia šaldomysų) ir rūkalų skyriai, dėl jų vieižaičių, yra iškelti į kitą miestą.

Kitose patalpose yra taip pat pakavimo darbas. Čia vyniojami įvairūs smulkesni dalykėliai: blanknotėliai, pieštukai, dantims pasta, sąsiuviniai, piniginės ir pan. Šitą daiktų paketėliai siunčiami sužeistiesiems kariams ligoninėse. Daugelis rankų vieną paketėlį po kite vis deda ir deda į krūvą ... Prie lango jau stovi pakrautas sunkvežimis.

Ir taip nemetinčiausia gija iš Raudonojo Kryžiaus tina pagalba kėnčiančiam ir vargstančiam kariui ir nekariui. J. Surgaila

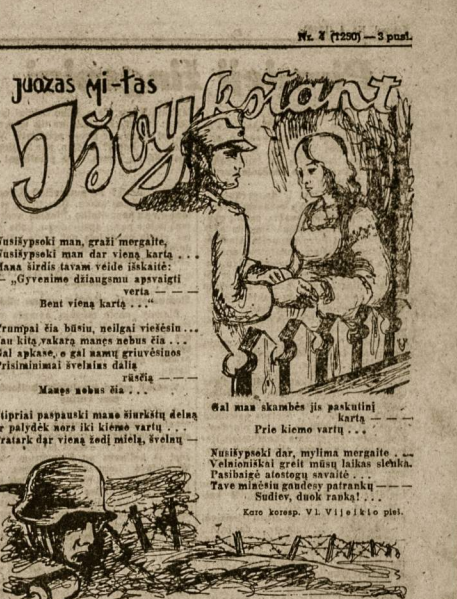

Nusišypsoki man, graži mergaite,
Nusišypsoki man dar viena kartą . . .
Mana širdis tavam veide iškaitė:
— „Gyvenime džiaugsmu apsvaigti
verta — — —
Bent vieną kartą . . .“

Trumpai čia būsiu, neilgai viešėsin . . .
Jau kitą vakarą manęs nebus čia . . .
Gal apkase, o gal namų griuvėsinos
Prisiminimai šveisias dalią
rūsčią — —
Manęs nebus čia . . .

Stipriai paspauski mano siurkštų delną
Ir palydėk nors iki kiemo vartų . . .
Pratark dar vieną žodį mielą, švelnų —
Gal man skambės jis paskutinį
kartą — —
Prie kiemo vartų . . .

Nusišypsoki dar, mylima mergaite . . .
Veiniosiknai grėit mūsų laikas sėnka.
Pasibaigė atostogų savaitė . . .
Tave mačiau gindesy patrankų — —
Sudiev, duok ranką! . . .

Karo koresp. Vl. Vijeiko pisl.

„Vaidilutė“ patrontėje

Gyvename tolimame, rytiniame Reicho kampelyje, netoli mūsų branginos Tėvynės sienų. Girdėjome iš spaudos apie mūsų meninių ansėjų organizavimąsi, jų koncertus bei gastroles. Bet nesitikėjome greitai bent vienos meninės grupės susilaukti pas save. Todėl suprantamas buvo dalinis lietuvių aviacijos karo taikininkų džiaugsmas, kai viena popietė pas mus staiga pasirodė „Vaidilutė“ pilna savo sudėtimi.

Vakare prisirinko pilna salė nekartinių žiūrovų, nemažai buvo ir vokiečių karių. Scenai skirta vieta buvo nekaruota didžiulė Reicho karise ir lietuvių tautine vėliavomis. Štai jų foxe pasirodė save žiauginiu mesiniu vaizdeliu ir visas kolektyvas. Iš jo sužiūrėsime, kas tokie mūsų svetelinai yra, iš kur ir ko atėję. Jis klausytojams padarė neužmirštamą įspūdį.

Toliau sekė ilga, įdomi, stipri programa. Kaip visuomet, Vilniaus teatro artistas H. Kažinskas, jis dėnuge ir grupės meninis vadovas, buvo nepamainomas, neužmirštamas, geriausias.

Linksmai nuteikė visus, visa programa gražiai apjungdamas, taip pat Vilniaus teatro artistas, A. Skėmas. Įspūdingai, didėlė ekspresija, padeklamavo artistė A. Gužauskaitė. Gražiai padainavo dainininkai R. Dunecaitė ir V. Bakūnas. Na, o vis grojo ir grojo taj pat B. Kiveris. Žiūrovai nuoširdžiai sveikino visus artistų pasirodymus katutėmis.

Programos gale dalinio globos karininkas lin. M. tarė padėkos žodį ir apdovanojo visus kukliomis dovanomis. Dalyviai dar padėkojo artistams lietuvišku „Valio!“

Kitą dieną malonūs svečiai, darbo pertraukos metu, pasižiūrėję į vokiečiai karialą, o vėliau karių atstovai turėjo progos dar kartą aplankyti jau išvykstančius svečius ir įtekti jiems šį tą mūsų padangės prisiminimui.

Dvi dienes prabėgo kaip sapne. Gal ir darbas sevėsai vyko? Bet tai supratama. Svečiai jau išvyko, bet įsnudžiu iki šiolei galybė. Jais tebesidžiajama ir dabar ir darbo pertraukos ir vakare laisvalaikio metu.

Šis apsilankymas ne tik mus visus atgaivino, bet drauge sustiprino bei kovingai tautine dvasia uždegė.

Todėl grupės vadovui p. H. Kažinskui ir keliones vadui p. Dapševičiui, ir visai meninei grupei „Vaidilutė“, bei visiems pristidėjusiems prie šios gastroles suruošimo, nuoširdžiai esame dėkingi.

Tikimės, kad nebusime pamiršti ir ateityje. Iki pasimatymo, mieli sveteliai!

O dabar — gero Jums vėjo!

M. Onis

Sentimentalus ETIŪDAI

ANDRIUS VALIAUGA

Tada dar buvau ne karys. Tu atėjai į nedėldienį mano kambarėlį ir aš nėžinojau ko griebtis. Ar pirmiau numėtyti nuo stalo įvairius, ne šiai vietai priklausančius daiktus, ar uždaryti spintą, kurioje velniai ragus lūže, ar griebtis šluotos. Bet spėjau tik paspirti po lova batus.

— Matai ... dovanok, mes vėngungiai ...

Bet tu nekląusei. Buvai užlinta kaklas kitu. O man buvo gera matyti tavo judrų liaksmumą savo viešiašme kambarėlyje.

— Ack kokia graži lėlė!

Tu taip mėlai žiūrėjai į mažą medėinę lėlę, apvilktą tauliškais drabužėliais.

— Ji tau patinka?

— Tu turi ją man dovanoti. Ar dovanosi? Sakyk, kad dovanosi!

Tu trepsėjai koja, kaip mažas tėsinpyrys vaikas.

— Tu ją gali gauti, jei ...

— Jei ...? Ką?

— Jei dovanosi man vieną bučkį.

— Tu turi ją man menkai vertigi mano bučkio? Ar jie verti ak tokio medinio gabalo? — tu papūtei lūputes. — Gali pasilaikyti ją sau.

Bet tu pabučiavai mane vieną kartą, du, tris kartus. Daug, daug kartų.

— Tu taip nupiginai savo bučkius?

— Kvailiūk, tai tik tau. Fabriko kalnomis.

*

Turėjau dvi žalsvas nosines. Jos buvo labai panašios viena į kita. Dauginai panašios nei dvyankai ar du vandens lašai.

O tu tada pametei skarelę. Skarelė buvo marga ir taip tau tika. Mes ilgai jos ieškėjome. Išbraidžiojome visus paupio karklus, išvaikščiojome įkaitusį papėdymio smėlį. Skarelės nebuvo.

— Paimk mano, sesine. Ji tokia didelė. Ji atėsės tau skarelę, ir jos žvėlaus žalsvumas labai tiks prie tavo juodų plaukų.

Tu juokėsi. Aš pabandžiau užrišti tau nosinę. Nėsėkė buvo per maža. Neverta buvo sėi bandyti. Bet aš pajutau, kaip švėlnai čiuožtėlėjo tavo plaukai mano skruostu, ir ...

— Ack, kokie gražūs jes kraštėliai. — tu pasakėi.

Žalsvoji nosinė likė pas tave, o jos sesutė pas mane. Gal tu jau seniai pametei žalsvąją sesutę, o manoji nubijuko. Ten frontuose, kur matėsi žemė ir dangus — vandos toks drumzlinas. O ir mano raukos nemoka taip gražiai skaibti“nosinių kaip moteriškos.

*

Tiesa. Aš turėdavau labai mažai laiko. Keletas dienų atostogų, keletas kartų tik pravažiuojant. Vienas kitas žodis, daug nebėlių žvilgesnių. Bet aš labai branginau tau trumpas valandėles.

Kemuno pakrantės.

Saulė.

Žėdai.

Viskas buve tik mumš.

Mes eidavome žiūrėti filmų. Bet neatsimenu kurias karių mėlėme. Mes jų nesirinkdavome. Juk buvo vėsiėk. Man buvo gera, kada jausdavau tave šalia savęs. Mėnė miniys tada nukląsdavo kažkur toli, toli.

*

Ak, kiek fotografijų! Kiek daug žypsenų, rimtai sukloštytų lūpų, vėjo išpūstų ir stropiai sukūkuotų galvučių. Bet viską tik vieną. Tik vieną tu. Ir dabar aš nėžinau, ka su jomis daryti.

Kiekvieną iš jų man ka nors primena. Šią mažytę blankią žypsenų tu man dovanojai Vilniuje. Tada buvo gražu. Saulė atispindėjo sniege, ir nuo šalčio tavo nosis buve paraudusi. Ak, tu tada skubėjai, tu kažkuo buvai užimta. Tu trėšėi tik porą žodžių. Na žinoma, tu visuomet esi užimta.

O šita. Ji man labiausiai patinka. Čia spindi tavo švėlnus žvilgsnis. Šita tu man dovanojai Kaune. Tada mes skyrėmės ligėsnius laikui ir ki paraišėi: „Kad manęs neužmirštum.“

Šitą papurusiais plaukais galvelę aš tėsiog, paprastai sakant, nukvilpiau iš tavo alkūnės. Kareiviškai tariasi: suorganizavau. Tu sakėi, kad šioje fotografijoje tu pasišlaunąsi labai, ir aš supras ši geltonplaukė mažytė, kodėl aš toks didelis karys nešioju lėlę?

*

Praėjo daug dienų klajojant be Tėvynės. Gal ju ir nebuvo tiek daug, bet be tavęs jos man buvo labai ilgos. Aš parašiau tau daugybę laiškų.

Kur tu?

Aš parašiau visiems, kurie tave pažįstojo, ir kurie niekad nebuvo tavęs matę.

Kur tu?

Ir vieną dieną. Tarp daugybės laiškų visai kuopai, vienas buvo ir man. Laiškas buve tavo. Greičiau!

Ak, kur tu? Ka tu taši?

Bet kodėl jis toks lengvas? Atrodo, kad būtų tuščias vokas. Ne, jame yra vienas nedidelis lapelis. Greit pažiūriu ir pabėgę. Žinau, ten bus parašyta: „Tavo Janutė.“ O ten man pažįstamas braižas rašo: „Sudiev, ir tegul tau einasi visuomet labai gerai. Janutė.“

Širdis iaškverbia dvejonė. Širdis supląka nerimu.

O laiškas kalba:

„Mėlas Algirdai, Dieve, Dieve, kaip sunku man rašyti tai, ką aš turiu tau parašyti. Pamirsk tu mane ir išbrauk iš save gyvenimo.

Ak Algirdai, tau neištikima ir pamilau kitą. Rodos, daugiau man beveik nelieka ko sakyti.

Aš laužęjau viską savo draugiškumą ir jausmę šiluma tau ir galėčiau ir taip nerėčiau parašyti tai tiek daug šitų draugiškų žodžių, bet jaučiu, kad neturiu tam jėgios teisės.

Sudiev. Ir tegul tau einasi visuomet labai gerai.

Janutė.“

Pirmieji žingsniai

(Prieš pusmetį)

Kaip žinom, gimėm Tilžėje. Čia civilį ir policijos drabužį pakeitė plikoji Luftwaffės uniforma. Kodos, tik vakar, o jau pusmetis, kai išjungėme į vokiečių karių eiles beadreje koveje prieš bolševizmą.

Tai buvo sauletos ir daug rupeščių sukeliančios rugpučio mėnesio pirmosios dienos. Šeimos, manta, gandų gandelial ne vieną mūsų išmušdavo iš vėžių. Ateitis buvo papuošta klausimų virtine. Tačiau nespėjome apšilti, o jau traukinys mus tempė tolyn, tolyn . . . 700 kilometrų dulkėtas ir sodinas kelias baigėsi grafita kuretine vietoye prie jūros, Rytų Vokietijoje.

Čia statėme pirmuosius žingsnius apmokymo aikštėje, čia prisiekėme kovoti prieš bolševizmą.

Netrukus turėjome išvykti prie naujų paskirčių. Luftwaffės larnybole.

*

Laukuose bulvakasis. Mūsų ilgas traukinys lenkia sodybas, bažnytkaimius, miestus . . . Naujas kraštas, nauji vaizdai, žmonės . . . Stotyse pasitinka ir palydi skareilių ir rankų plazdesinai. Mes atsilyginame skambiomis lietuviškomis dainomis, akordeonui palydint, Pakeleivai mus stebi ir spėja:

— Italai, rusai . . .

Mūsų gražios, melodingos dainos juos klaidina. Iš dainų pirmieji, iš balbos — ne.

Jų abejones išskiaidė mūsų trispalvė.

— Lietuva . . . Lituaer . . . ja, ja . . .,

— pusbalsiai palydi daugis. Supratę. Taip. Supratę mūsų tiksią, kaip ir mes jų: bendras priešas, bendra kova. Kova čki paskutinio ryžto, iki pergalės

*

Vėl mūsų garvežys prarijo 700 kilometrų. Fabrikai, fabrikai, fabrikai... Kaminai dangų remia . . .

Mūsų paskiritis: etko priemonėmis apsaugoti mėstus nuo priešo lėktuvinių puolimų. Mūsų dalinys, kurį sudaro vyrai nuo Kėdainių, Raseinių, Šakių, iškirstomas nedidelėmis grupėmis po plačią apylinkę. Štai ir mūsų mažosios kareivinės. Degtukų dėžutės . . .

Oo . . . dejavome daugis. Kur čia sutilpsime 6 — 7 vyrai, kur, rodos, vienam vietos maža?

Veltui dejavome. Tik šiandiena aišku: vietos palike tiek ir tiek, jog, iš bėdos, ir šeima su vaikais išsitelkų.

Kambario erdvės slogutis atsilūgo. Užėlio nauja: — šeimos? Kur, kaip, kas? . . . Vėle dejavo, — nevedę, silpnesnių nervų, širdyje džiaugės, jog tebėra laisvi nuo „Molerystės stono" ir dar ramino vedusiuosius:

— Nuo pačios, marčios, mirties, brolyt, nepaspruksi, — taip kartą išsitarė kakietis Mikas. Taip. Miko žodžiai tapo kūnu: žmonas susirado ne tik laiškuose, bet daugis ir gyvas prisistatė. Vėl bėda . . . kutas? Žodžiu, nėr to bloge, kas neišeitų į gerą, arba priešingai . . .

*

O, šiandieną? Ne pusmečio? Atrodo, kad jau viskas aišku. Jau tekių migloty dienų nepasitaiko. Žinoma, neskaitant mūsų pačių apsileidimo, kada patys visais pabūkiais net saulę užtemdome. Nieko nepadarysi, Juk mes „Rūko kareivėliai . . ."

Al. Sicila

Žiemos sporto mėgėjai gauna slides

Žiemos sporto mėgėjų nemaža yra ir mūsų dalinyje. Daber jie gauna slides ir turės progos laisvalaikiu pasportuoti. Gamtos sąlygos čia nepaprastai geros. Daug yra sniego ir kalnų. A. Vil.

Trečieji mūsų meninikų kelionė pas karius

DAF lietuvių atsivyžės žinioje, bemeninės grupės „Lietuva", veikia ir antra meninikų profesionalų grupė „Vaidilutė", kuri šiemis dienomis gridžusi iš kelionės po Rytprūsius, kur koncertave lietuviams kariams, išvykę ilgesnei kelionei pas mūsų karius, esančius kitose Vokietijos dalyse. Tai jau trečieji didesnė DAF lietuvių atsivyžės meninikų grupių koncertų kelionė pas mūsų karius.

„Vaidilutė" meninkai vadovauja Vilniaus Drames teatre aktorius E. Kačiauskas. Grupės programa yra pusiau vokalinė, pusiau draminė. Grupė yra dar ir tuo laiksti, kad akompanatorių turi akordeonistą Br. Kiveri ir teasi, kur atsiranda suskumų dėl pianino, vokalistams priiariama akordeonu.

Aplankė lietuvis kunigas

Mūsų dalinį, esantį K. J., aplankė kun. Fab. K. ir ilgokai trukusiame pasikalbėjime surėsė į tai, kad lietuviai kariai, būdami Vokietijoje, turi galimybę nevaržomi atliksi save tikybines apeigas, už ka turi būti dėkingi vadovybei. Kitą dieną dalinys turėjo laisvą susidienį išpaišinčiai. Vyrai lietuvės kunigo apšlankymu palenkinti ir norėtų jį dažniau matyti save tarpe.

Matas Birbilas

PADĖKA

Karių šeimų vardu širdingiausiai dėkoju kariams (FP digost Nr. L—00071) už pirmąją auką — 455 RM.

Lietuvių Aprūpinimo ir Glob. Karinis Skyrius

Ilgai nesimatę kovų draugai vėl drauge Luftwaffėje — Miliaus nuotr.

MŪSŲ Gyvenimas

N. fronto batalione

Šiandien mus lanko X divizijos kapelionas. Tarp pušų paslaptytas stalliukas. Priešais anė plačios lentos ištiesta trispalvė. Dega dvi mažytės žvakutės ir aidi giesmė.

Čia pat, plaudama kranius, ošia jūra. Vėjas siūbuoja pušis, nešioja mažytes snaiges. Dunda artilerija. Priekyje ir kairėje, kartas nuo karte, trata kulkosvaidžiai. Aidi siūbrinio varpelio balsas. Vyrai klaupia ant žalios samanos — jie eina prie Dievo Stalo. Tai vyrai vėjo nuo marių nupūstais veidais, kovų užgrūdinti, su pasikyėmėjimo žeeklais ant krūtinių ir žaizdų randais kūne. Jie išvaikščioję tolimus kraštus, daug kartų žvelgė mirčiai į akis. Dabar jie prisimena kovų draugus — tuos, kurie amžinai paliko sveitimoje žemėje, kurie ligi paskutinio buvo ištikimi pareigai. O jų buvo daug. Dabar jų dvasia aplina ir gyvena su mumis.

Grandinis M. verčia kunigo žodžius — mes neturime kunigo, kuris į mus lietuviškai prabiltų. Bet mes supratame vieni kitus, nes mūsų malda viena: — Viešpatie, suteik jėgų ir ištvermės kovai ir leisk vėl sugrįžti į gimtusius laukus.

Į bunkerius grįžiame ramūs dvasia ir pakilusia nuotaika. Mes žinome savo pareiga. Ji yra kieta ir sunki, bai yra — kova. Bet kova yra mūsų gyvenimas, mūsų dienos ir naktys, mūsų gyvenimas ir mūsų ateitis. Mes įpratome būti vieni. Kaledų vakarą nepapuešėme eglutės nepaišstamos lietuvaitės atsiųsta tautinių kaspiaičių, kaip pernai. Neleguzuame kuplinų Tėvynės meilės ir padrąsinamų laiškų. Vakarais bunkeriuose prie žvakutės nerašo vyrai laiškų — nešinomas seses išblaškė karo audra, Jos liko benamės, kaip ir mes. Bet mes žinome, iš čia mes vėl sugrįšime į savo Tėvynę su laisvės daina. Susirinks tauta — broliai ir seserys galės prie vieno stalo pasidalinti išgyventais vargais ir ateities viltimis.

Šiaurės fronias. J. itn. B. L.
1945 m. sausio mėn.

Atsisveikinome su draugu

Sausio 14 iš mūsų lietuvių karo talkininkų grupės, karinei vadovybei sutikus, atsiskyrė ir išvyko pas savo šeimą, penkis mėnesius kartu su mumis dirbęs, Lietuvos kariuomenės karininkas itn. Vl. J.

Atsisveikinti buvome susirinkę kaimo svetainėje. Čia prie alučio, akordeonui pritariant, dainavome lietuviškas dainas ir momentui pritaikytas J. B. parašytus kupletus.

K. Kančiauskas

Kuopos auka lietuviams

Vakarų Vokietijoje stovinti Luftwaffės lietuvių karių kuopa iš savo kuklių sutaupų suaukojo RM 765. Šią auką pasiųstė Lietuvių Sąjungai Berlyne ir prašė, kad pinigai būtų skiriami lietuviams pabėgėliams šelpti. Kariai ir toliau pasiryžę kas mėnuo dalį savo kuklių sutaupų skirti lietuviams pabėgėliams remti.

Fig. Stepas Statkus

Dovanos mūsų kariams

Š. m. sausio 15 gauta iš Beriymo lietuvių (Litauische Verband, Jugendabteil., Berlin W 35, Petsdamer Str. 94) net keliolika siuntinėlių įvairių dovanų, kurios buvo tvarkingai paskirstytos ir burtu keliu išdalintos mūsų kariams.

Esant išeivijoje, šioji kukli mūsų kariui dovanėlė yra brangi ir vertinga. Kiekvienas gavęs apsidžiaugė, net kelis kartus perskaitydamas pakeitiluese rastus užrašus. Tad berliniečiams lietuviams už dovanas dėkojame ir linkime sėkmingai, nenuilstamai dirbti toliau savąjį darbą. Mes kaipo kariai, visuomet su Jumis, nes mūsų viltys ir troškimai yra vienas ir tas pats, kad greičiau galėtumėm sugrįžti į Tėvynę Lietuvą.

Juozas Sileikis

Meninikų lietuvių sulcukus

Mus, esančius N. aerodrome, karo talkininkus aplankė lietuvių artistų grupė. Nepaisydami nuovargio po ilgos kelionės ir nemėgstos nakties, jie surusėję kino salėje spektakli.

Salė pilnutėlė. Tiek mūsiškiai, tiek ir vokiečių kariai susidomėję sekę programą, sutikdami ir palydėdami kiekvieną meninką kaltėmėm. Programa prasidėjo montažu, palikdama mums gilų įspūdį. Taip nejučia, rodos, pasijuti tėviškėje, jauti jos laukų vėjelio dvelkimą.

Programą atliko dramos aktoriai: E. Kačinskas, A. Skėma, A. Gužauskaitė, Sakėja Sadzevičiūtė ir Kauno muzikinio liaudies teatro dainininkai R. Dunsedaitė ir Vyt. Bakšnas.

Solistams akompanavo B. Kiveris.

Džiugu pastebėti tai, kad vokiečių kariai su didelin susidomėjimu sekė programą, prašydami mūsų paniškinimų, demėjėsi visu tuo, kas mums yra taip brangu.

Sekančią dieną kuopos salėje įvyko bendras pobūvis su programa. Programos išpildyme dalyvave ir mūsų kuopos pradedantieos meninės pajėgos. Katutėmis kvietėme kiekvieną meninką pasirodyti, prašydami pakartoti. Pasibaigus programai kapitonas V. tarė padėkos žodį mus aplankiusiems meninkams, prašydamas mūsų neužmiršti.

Atsisveikinant kalbėjo dramos aktorius E. Kačinskas ir A. Skėma pasekė mums pasaką.

Prisiekėm

Mes, lietuviai vyrai, gyvenantieji prie Sch. aviacijos daliny, staiga susiaukėm dėiaugsmingos staigmenos. Mus aplankė iš kuopos štabo kpt. V. ir kunigas EK. Mūsų vyriausybė suteikė mums laisvą popietę ir mes iškiausėm kpt. V. pranešimo. Painformavo mus rūpimais klausimais ir apibūdino dabartinę padėtį. Po to parengė mus priesaikai, išaiškindamas priesaikos tekstą. Ir mes iškilmingai prisiekėm kovoti prieš mūsų Tėvynės priešus. Vokiečių majoras tarė žodį ir mus po priesaikos pasveikino.

Vakare vietos katalikų bažnyčioje atvykęs mūsų kunigas klausė išpažinties ir atlaikė mišias. Mišių metu, nors negaunus mūsų vyrų būrella, giedojome lietuviškas giesmes.

A — tas B.

Choras ruošiasi tautinei šventei

Mūsų dalinio choras vėl pradėjo repeticijas. Mokomės naujų tautinių, karinių dainelių. Jos bus sudainuotos per Vasario 16 d. minėjimą. Be dainą, tai dieną sumetėme dar ir sakira programa. Pati minėjimą rengiamasi daryti laisvalaikio valandomis vakare ar artimiausiame sekmadieny.

A. Vil.

Mieli kariai

Mūsų šeimos ir tėvai vieni grupėmis, o kiti pavieniai buvo priversti palikti savo gimtąją šalį.

Dauguma šeimų (žmonos su mažais vaikučiais) yra nedarbingi ir laikomi lageriuose, kuriuos šiuo metu lanko pareiūnai ir stengiasi kuo galima padėti.

Materialiai joms padėti yra įsteigtas karių šeimoms šelpti fondas. Šiandien jau turime daug prašymų, bet neišgalime visų patenkinti. Yra labai sunki jų padėtis, todėl kviečiame kas mėnesį prisitėti aukomis. Pinigus prašome siųsti šiuo adresu: Lit. Fürsorge- u. Betreuungs-Kndo. (Abt. F.), (1) Berlin NW 7, Dorotheenstr. 79.

Lietuvių Aprūpinimo ir Glob. Karinis Skyrius

Paaiškinimas dėl spaudos kariams

Praėjusių metų spalio mėn. galutinai pasitraukus iš Lietuvos, buvo pradėta rūpintis lietuviškaja spauda mūsų kariams. Luftwaffės vadovybei rūpestingai pritariant, Aukštoji Kariuomenės vadovybė sutiko nemokamai aprūpinti visų formacijų lietuvių karius spauda, tam reikalui skiriant mustatyą tiražą „Lietuvių", drauge su savaitiniu priedu — atgaivintu senuoju kariniu laikraščiu „Kariu", 1944 m. lapkrėčio 23-ją dieną išėjo pirmasis „Lietuvių" nr. su „Kariu".

Nuo šių metų pradžios, pradėjus „Kariui" eiti 4 psl., kas savaitę kariai gauna vieną kartą 8 psl. didumo „Lietuvių" ir „Kario" (trečiadienio) bendra laida. Taigi, šeštadienio „Lietuvių" laida nemokamai kariams neišsiųsdama. Svarbesnių žinių santrauka talpinama „Karyje".

1) Kas iš karių nori išsirašyti vien „Lietuvius", prašoma ant voko aiškiai pažymėti, kad tai yra siunčiama „Lietuvių" redakcijai. „Kario" redakcijai adresuoti: Lituaische Soldatenzeitung „Karys". Svarbu, kad iš karto būtų aišku, ar norima gauti „Lietuvius" bendra tvarka už pinigus, ar nemokamai — savaitinę „Lietuvių" ir „Kario" specialią laidą, skiriamą vien tiktai kariams. Už pastarają jokių pre- numeratos pinigų siųsti nereikalinga.

2) Kariams skiriamas laikraščių komplengtas yra labai riboto. Todėl „Lietuviai" su „Kariu" siuntinėjami santykiu: vienas egzempliorius 10-čiai žmonių. Išimtis daroma tiktai esantiems ligoninėse arba tarnaujantiems grynai vokiškuose daliniuose atskiriems lietuviams kariams ir ju mažoms grupėlėms.

Kaip permaža, taip perdaug laikraščių gaunantieji daliniai prašomi tuojau painformuoti redakcija, kad, sumažinus vieniems, būtų galima geriau aprūpinti kitus.

3) Keičiant adresą — būtinai nurodyti ir pilną senąjį adresą, nes kitaip ekspedicijai sunku susigaudyti.

4. Visais svarbesniais klausimais rašant redakcijai laiškus, savo adresą būtinai įrašyti ir laiške. Nes, vokui kartais pasimetus, neįmanoma atsakyti.

„Kario" redakcija

Savaitinis „Lietuvių" priedas

Verlag G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstrasse 16—25. Spauda: Berliner Verlagsanstalt G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstrasse 18—25.

Schriftleitung und Auslieferung: Berlin SW 68, Alexandrinenstr. 118. Verleg: Related Verlag G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstr. 16—25. Druck: Berliner Verlagsanstalt G. m. b. H., Redaktie ir eksped.: Berlin SW 68, Alexandrinenstrasse 118. Leidykla: Related Berlin SW 68, Schützenstrasse 16—25.